CHANGEMAKERS

NUMMER 25 / DECEMBER 2024

‘Dankzij de geiten kan ik mijn leven weer opbouwen’

Gubalo (70 jaar) uit Kenia

Wonen op een vuilnisbelt in Nairobi

Heftige conflicten door jarenlange droogtes

VSO

07

VSO en Randstad

Al 20 jaar samen sterk!

08

Wonen op een stortplaats

Pauline: 'Mensen zien ons nu als legitiem bedrijf en niet meer als zwervers.'

10

Vrede brengen in conflictgebied

Langdurige droogtes leiden tot hevige conflicten.

04

Van afval naar inkomen

Betere woon- en werkomstandigheden op de vuilnisbelt in Nairobi.

‘Door droogte is al mijn vee doodgegaan’

12

De komst van twee geiten biedt Gubalo (70) weer hoop.

15

Dit hebben we dankzij jou bereikt

Bekijk onze resultaten van de afgelopen twee jaar.

16

Schenk jij al met belastingvoordeel?

Krijg tot 37 procent van je donatie terug!

COLOFON

VSO CHANGE MAKERS

Changemakers is een uitgave van VSO. Voor supporters, donateurs en relaties.

VSO
Weg der Verenigde Naties 1
3527 KT Utrecht
info@vso.nl
030 232 06 00
IBAN: NL93 INGB 0000 0000 92

→ vso.nl

Hoofdredactie Jasmijn Visser
Redactie VSO
Fotografie/illustraties Paul Wambugu, Jasper Kasbergen, Suraj Shakya
Vormgeving René Mohrmann
Productie Global Village Media
Druk Mailtraffic

MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C006922

CBF Erkend Goed Doel

Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI

Impact

Miljoenen mensen hebben geen structurele toegang tot voedsel en inkomen. Met jouw steun zorgen onze changemakers ervoor dat deze mensen een veilig en waardig leven kunnen opbouwen. Een greep uit wat jij mogelijk maakt:

2.696

Maar liefst **2.696 jongeren** binnen de afvalsector hebben trainingen gekregen over geestelijke gezondheid, het scheiden van afval en het starten van een duurzame onderneming. Zodat zij op hun beurt fatsoenlijke banen kunnen creëren voor anderen.

56.829

In Afrika en het Midden-Oosten werken we aan oplossingen om de jeugdwerkloosheid terug te dringen. Daardoor krijgen jongeren de kans op veilig werk met een stabiel inkomen. Tot nu toe zijn er in totaal **56.829 banen** gecreëerd voor jongeren, waarvan **28.377** voor jonge vrouwen (50 procent).

44.007

In het conflictgebied langs de grens tussen Kenia en Ethiopië helpen we 21 lokale gemeenschappen bij klimaatbestendige landbouw en veeteelt. Denk bijvoorbeeld aan het opzetten van zaadbanken voor planten, of aanpassingen om droogte tegen te gaan en water op te slaan. In totaal zijn **44.007 mensen** voorzien van hulp.

Van armoede naar kansen

Het werk van afvalverzamelaars in Kenia is onveilig, de verdiensten zijn laag en ze hebben te maken met uitbuiting en misbruik. Ze werken met gevaarlijke stoffen en krijgen te weinig betaald om rond te komen. Met steun van de IKEA Foundation zorgen we ervoor dat jonge afvalverzamelaars hun krachten bundelen en uitgroeien tot ondernemers met voldoende inkomen om voor zichzelf en hun familie te zorgen.

In deze editie van Changemakers lees je het verhaal van Pauline, die woont op de stortplaats van Kibera, de grootste sloppenwijk van Afrika. Ze vertelt hoe ze afval verzamelt om haar zoon te kunnen onderhouden. Ze droomt van haar eigen huis, en hoopt dit te kunnen bereiken door haar deelname aan het From Waste to Work project.

Ook in ons vredesproject op de grens van Ethiopië en Kenia spelen zorgen rondom inkomen een belangrijke rol. In het gebied is steeds minder vruchtbare weidegrond en water beschikbaar. Er is extreme armoede ontstaan door politieke onrust en langdurige droogte. Onze vrijwilligers helpen de lokale gemeenschappen bij het opslaan van water en de ontwikkeling van duurzame landbouw.

Zo maken we dankzij jouw steun op veel verschillende plekken het verschil. Bedankt daarvoor!

Merijn de Jong, Co-directeur

ONDERNEMEN IN AFVAL

Doreen (24) verzamelt afval rondom haar huis met haar dochtertje op haar rug.

In de sloppenwijken van Kenia werken veel mensen in de afvalindustrie. Afvalverzamelaars wroeten door het afval in de hoop iets te vinden dat geld oplevert. De arbeidsomstandigheden zijn vreselijk: het werk is gevaarlijk, het inkomen laag en de afvalverzamelaars hebben te maken met uitbuiting en misbruik. Het project From Waste to Work richt zich op fatsoenlijke banen voor jonge mensen in de afvalverwerking. Door de jongeren te organiseren en op te leiden tot goede ondernemers kunnen ze werken aan een betere toekomst.

"Er is hier weinig werk en het is niet makkelijk voor een alleenstaande vrouw. Afval verzamelen is het enige dat ik kan doen. Zo kan ik zorgen voor mijn twee kinderen." Doreen (24) woont samen met haar kinderen in een hutje op de stortplaats zonder elektriciteit en stromend water. Voordat ze deelnam aan het From Waste to Work project liet

zij haar jongste kind daar alleen achter als ze naar de vuilnisbelt ging. "Dat is riskant, maar ik kon haar nergens anders onderbrengen."

> "Het is niet makkelijk voor een alleenstaande vrouw."

VSO richt zicht met dit programma op vrouwen zoals Doreen: jonge mensen (18-35 jaar) die al werkzaam zijn als afvalrapers. Het werk is zwaar en gevaarlijk en het inkomen is laag. Dagelijks worden ze blootgesteld aan schadelijke stoffen. De gemeenschap kijkt vaak op afvalverwerkers neer omdat ze 'vuil' werk doen. Intimidatie in de vorm van seksueel misbruik komt vaak voor. Doordat er geen sprake is van een formele arbeidsrelatie in de vorm van een contract kunnen ze geen aangifte doen. Daardoor zijn ze kwetsbaar voor uitbuiting.

Beth (links) en Doreen (rechts) hebben elkaar leren kennen door een Youth Business Club.

Het From Waste to Work project traint deze kwetsbare jongeren en ondersteunt hen zichzelf te organiseren in Youth Business Clubs. Binnen deze clubs kunnen ze elkaar ondersteunen, hun leiderschapsvaardigheden verbeteren en hun contacten en middelen bundelen. Hierdoor staan de afvalverzamelaars veel sterker in hun schoenen. Er worden trainingen gegeven die de jongeren helpen duurzame bedrijven in de afval- en recyclesector op te zetten. Ook maken de groepen afspraken met afvalbedrijven, waaraan zij hun afval voor fatsoenlijke prijzen kunnen verkopen.

Kevin is een leider van zo'n jeugdgroep. Na zijn studie kon hij geen werk vinden en om toch rond te komen ging hij samen met twee vrienden afval verzamelen. Door de steun van het From Waste to Work programma kon hij zijn groep uitbreiden en professionaliseren. "Nu onderhoudt mijn

Kevin en zijn vriend zijn blij met de veilige werkkleding die ze hebben gekregen van VSO. Hierdoor is er minder kans op snijwonden en infecties.

afvalmanagementgroep 20 leden en hun families. Het is een serieus bedrijf geworden. Vroeger kregen we niet veel betaald voor onze recyclebare materialen omdat we niet wisten hoe de keten precies werkt. Maar door het project hebben we geleerd hoe we meer materialen kunnen verkopen tegen betere prijzen."

> "Als jeugdgroep zorgen wij voor elkaar."

"Onze groep bestaat niet alleen uit werk," zegt Kevin, "wij zorgen ook voor elkaar." Hij ziet de toekomst positief in. "Mijn plan is om meer jongeren in de afvalsector aan het werk te krijgen en een machine aan te schaffen die plastic kan vermalen tot korrels. Zo kunnen we meer opslaan, vervoeren en verkopen." Ook Doreen ziet weer perspectief: "Door de dingen die ik heb geleerd en het netwerk waar ik nu deel van uitmaak, is het me gelukt wat geld opzij te zetten zodat ik mijn kind naar school kan laten gaan."

From Waste to Work

Het From Waste to Work project traint en ondersteunt kwetsbare jongeren binnen de afvalsector, zodat zij op hun beurt banen kunnen creëren voor anderen met veilige werkomstandigheden en goede arbeidsvoorwaarden. Ook worden jongeren praktisch ondersteund door bijvoorbeeld veilige werkkleding te verstrekken en hen vaardigheden te leren die bijdragen aan een betere geestelijke gezondheid. Het project wordt uitgevoerd door VSO Nederland, in samenwerking met Taka Taka Solutions (TTS) en Stichting International Child Development Initiatives (ICDI), en gesteund door IKEA Foundation.

VSO en Randstad al 20 jaar samen sterk!

In 2004 vonden VSO en Randstad elkaar als partners, gedreven door een gedeeld geloof in een eerlijke wereld en de overtuiging dat iedereen gelijke kansen verdient. Er is veel bereikt: met de onmisbare steun van Randstad hebben we duizenden mensen geholpen om een beter bestaan op te bouwen.

Wereldleider in talent (en HR) Randstad en VSO delen één kernactiviteit: we werven allebei de juiste mensen voor de juiste rollen op de juiste plek. Daarom ondersteunt Randstad onze programma's die zich richten op werk en inkomen. We zetten ons samen in om de inzetbaarheid en kansen van jongeren en vrouwen groter te maken.

De kennis en expertise die Randstad meebrengt is essentieel voor onze gezamenlijke projecten. Zij werven getalenteerde vrijwilligers die geplaatst worden bij onze lokale partners in ontwikkelingslanden. Over de hele wereld delen deze vrijwilligers zes weken tot negen maanden hun kennis met onze lokale changemakers. Dat deden tot nu toe al meer dan 150 werknemers van Randstad. Ook steunen Randstad-professionals op afstand vakgenoten die in onze projecten actief zijn.

Maar Randstad en VSO doen meer! De uitdagende Kilimanjaro Challenge is al jaren een hele positieve en succesvolle manier om fondsen te werven voor onze projecten. Ook volgend jaar – in februari 2025 – beklimt een team van twintig gemotiveerde Randstadmedewerkers de hoogste berg van Afrika. Zij zijn erop gebrand de top te halen, zodat het geld dat zij daarvoor ophalen kan worden besteed aan een project in Tanzania. Daardoor kunnen jonge vrouwen worden geholpen bij het vinden van een waardige baan. Wil je meer weten over deze uitdaging of deze avontuurlijke helden steunen?
Kijk dan op **kilimanjarochallenge.nl**.

HET VERHAAL VAN PAULINE

WONEN OP EEN STORTPLAATS

Pauline (34) woont in Kibera, de grootste sloppenwijk van Afrika. Dagenlang struint ze door het afval om haar gezin te onderhouden. Ze vertelt over de diepgewortelde problemen van haar werk en de gevaren die op de loer liggen. Maar ook over de hoop die is ontstaan dankzij haar deelname aan het From Waste to Work project. “Dankzij de trainingen van VSO weet ik hoe ik mijn vaardigheden kan inzetten om een inkomen te verdienen.”

Hoe ziet je gezinssituatie eruit?
“Samen met mijn man woon ik in een tent op de stortplaats van Kibera. Mijn 17-jarige zoon woont bij zijn oma in Turkana. Met mijn werk op de stortplaats probeer ik mijn zoon op afstand te onderhouden. Soms kunnen we de eindjes niet aan elkaar knopen en gaan we met honger naar bed. Dat plaatst me in een moeilijke positie als vrouwelijke afvalverzamelaar. De enige optie is mijzelf verkopen en dat wil ik niet.”

Pauline (midden) gaat vandaag op pad om afval te verzamelen.

> “De enige optie is mijzelf verkopen en dat wil ik niet.”

Wat zijn de leefomstandigheden op de stortplaats?
“We wonen met ontzettend veel mensen op de stortplaats en de leefomstandigheden zijn slecht. We hebben bijvoorbeeld geen toegang tot water of toiletten en daarom moeten we onze behoeftes in de bosjes doen. Veel mensen zijn ziek of krijgen last van infecties. We hebben ook geen toegang tot maandverband. In de meeste gevallen moeten we maandverband delen, of met een beetje geluk vinden we er eentje tussen het afval die redelijk schoon is.”

Waar loop je tegenaan bij het uitvoeren van je werk?
“Veel van de uitdagingen die ik ervaar, worden aangepakt door het From Waste to Work project. Zoals beschermende kleding om snijwonden en infecties te voorkomen, of het regelen van betere prijzen voor mijn afvalproducten. Daarnaast hebben we trainingen gekregen over het scheiden van afval, het beheren van financiën en het zorgen voor je geestelijke gezondheid.”

Wat heeft het From Waste to Work project voor jou betekend?
“Voorheen behandelden mensen ons respectloos en vonden ze ons smerig. Zelfs op de stortplaats kreeg ik geen gelijke kansen, al helemaal niet als vrouw. Ik had het gevoel dat ik moest vechten voor mijn plek. Maar sinds we werkkleding dragen, is dit veranderd. Mensen zien ons nu als legitiem bedrijf en niet meer als zwervers.”

> “Mensen zien ons nu als legitiem bedrijf en niet meer als zwervers.”

Wat is je grootste wens voor de toekomst?
“Mijn grootste wens voor de toekomst is het hebben van een eigen huis. Ik droom ervan om een eigen bedrijf te starten zodat ik mezelf kan onderhouden en voor mijn kind kan zorgen. Ik ben erg optimistisch dat dit met hulp van VSO gaat lukken.”

KLIMAATVERANDERING LEIDT TOT CONFLICTEN

In dit nummer van Changemakers geven we aandacht aan een bijzonder vredesproject in het grensgebied tussen Ethiopië en Kenia. Het is een gebied met een lange geschiedenis van conflicten tussen allerlei etnische groepen. Hoewel er verschillende redenen zijn waarom gemeenschappen daar met elkaar botsen, is klimaatverandering er als belangrijke oorzaak bijgekomen. VSO doet er iets aan.

Wereldwijd leven anderhalf miljard mensen in landen en regio's die getroffen zijn door conflicten en geweld. Deze conflicten hebben vaak te maken met klimaatverandering en schaarser wordende hulpbronnen, zoals voedsel en water voor mens en dier. Dit is ook het geval in de grensgebieden tussen Ethiopië en Kenia. Daar leven miljoenen mensen uit verschillende etnische groepen met elkaar samen.

De bewoners worden het hardst getroffen door de jarenlange droogte. Daardoor verlaten veel mensen noodgedwongen hun woonplaats. Ze trekken de grens over op zoek naar vruchtbare grond, waterbronnen of voedsel. Dat leidt vervolgens tot botsingen met de mensen die daar al wonen.

In die ingewikkelde omgeving stapt VSO in, om te werken aan vrede en veiligheid. Eerst stellen we vast welke gemeenschappen er zijn en wie er allemaal moet worden betrokken bij het vredesproces. Dat is cruciaal, want als belangrijke mensen en organisaties worden vergeten ontstaat het risico dat de conflicten alleen maar verergeren. In het geval van deze grensregio gaat het om 21 gemeenschappen waarin allerlei belangenorganisaties, leiders en lokale overheden al een rol spelen. Om het draagvlak nog sterker te maken, verbinden wij ook groepen die normaal gesproken niet mee mogen beslissen. Het gaat om vrouwen, jongeren en mensen met een beperking. Al deze groepen brengen wij bij elkaar.

Aisha (rechts) en Safia (links) hebben elkaar leren kennen via een Peace Committee die wordt ondersteund door VSO. Ze komen uit verschillende stammen, maar ondanks conflicten tussen deze twee stammen zijn ze goede vriendinnen geworden.

Samen brengen wij in kaart wat de belangrijkste risico's zijn van de conflicten en problemen. Veel van die risico's hebben te maken met droogte en de gevolgen daarvan. Natuurlijke hulpbronnen die ontbreken, waterschaarste, een gebrekkige infrastructuur en sociale of etnische onrust. Het wordt dan voor alle betrokkenen duidelijk wat de kwetsbaarheden zijn in hun samenleving. Maar ook welke instanties, werkwijzen en vormen van samenwerking er al bestaan die een rol spelen om oplossingen dichterbij te brengen. Ook wordt zichtbaar wat er nog ontbreekt voor een succesvol vredesproces.

'Het actieplan is echt het hart van het project.'

Nu helder is wat de grootste problemen zijn, wie daarmee te maken hebben en wat er voorhanden is om ze op te lossen, maken de deelnemers samen een actieplan. Dit is echt het hart van het project. Heel concreet leggen zij vast welke activiteiten er nodig zijn om conflicten en armoede op te lossen, te verminderen of voorkomen. Met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden van bewoners, lokale instanties en overheden. Dan pas kan het actieplan succesvol worden uitgerold. Hiermee brengt VSO vrede en welzijn dichterbij voor tienduizenden mensen in deze grensregio.

Bekijk onze aanpak op **vso.nl/vredesproject** of scan de QR-code.

WERKEN AAN VREDE IN CONFLICTGEBIED

Gubalo (70) woont in het grensgebied tussen Kenia en Ethiopië. Haar familie lijdt onder de gevolgen van klimaatverandering en het extreme weer. Al haar vee is gestorven en het dak van haar huis is verwoest door de wind.

Gubalo woont op de grens van Kenia en Ethiopië waar het al zes jaar niet meer heeft geregend. De gevolgen voor de miljoenen mensen die in deze regio wonen zijn dramatisch. Tachtig procent van het vee, het belangrijkste inkomen voor de meeste bewoners, is verloren gegaan. Dat leidt tot honger, armoede en gewapende conflicten tussen de etnische groepen die daar leven. Een vredesproject van VSO brengt hier verandering in: "Ik heb weer hoop dat mijn leven beter zal worden."

De gemeenschap waar Gubalo (70) samen met haar vijf kinderen, kleinkinderen en schoondochter woont, leeft onder de voortdurende dreiging van conflicten en geweld. Bovendien heeft het conflictgebied door klimaatverandering te maken met extreem weer, zoals langdurige droogtes en overstromingen.

> "Door de droogte is de afgelopen drie jaar al mijn vee doodgegaan."

Gubalo kan zich nog een tijd herinneren dat dit anders was. "Toen ik jong was hadden we vee, vruchtbare grond en genoeg te eten." Nu is er honger en armoede. "Door de droogte is de afgelopen drie jaar al mijn vee doodgegaan. Ik heb niets meer."

De impact van twee geiten

Lokale changemakers werken hard aan praktische oplossingen voor de gemeenschappen in dit gebied. Zo helpen ze veehouders met de wederopbouw van hun vee, zodat ze weer voor hun families kunnen zorgen. Gubalo krijgt bijvoorbeeld binnenkort twee geiten. Lokale vrijwilliger Abduba legt het voordeel uit van deze dieren: "Geiten kunnen beter tegen droogte dan koeien én ze hebben een korte draagtijd. Ze kunnen in één jaar twee keer bevallen. Dus als je twee geiten geeft, vermenigvuldigt dit snel."

Maar dit soort praktische interventies zijn pas duurzaam als de gemeenschappen eerst stabiel en veerkrachtig worden. Honger leidt tot onrust en onrust leidt tot conflicten tussen verschillende stammen. Daarom steunt VSO de oprichting van zogenaamde Peace Committees. Deze commissies brengen mensen van verschillende stammen bij elkaar om het gesprek met elkaar aan te gaan. Op deze manier worden conflicten uitgesproken voordat ze kunnen escaleren.

Tachtig procent van het vee, het belangrijkste inkomen voor de meeste bewoners, is verloren gegaan. De komst van nieuwe geiten geeft de bewoners weer hoop.

De impact van het vredesproject

In het programma Integrating peacebuilding, development, and humanitarian efforts (IPDHE) werkt VSO samen met lokale vredesorganisaties aan een structurele verbetering van de leefomstandigheden in het grensgebied tussen Kenia en Ethiopië. Het programma heeft een positieve impact op het leven van ongeveer 157.000 mensen. VSO werkt aan het bevorderen van veiligheid en stabiliteit en traint mensen in klimaatbestendige landbouw, zodat de rust terugkeert en armoede kan worden bestreden.

> “Conflicten worden uitgesproken voordat ze kunnen escaleren.”

Training in duurzame landbouw

Ook worden Gubalo en de andere bewoners getraind in duurzame landbouw en veeteelt, zodat ze in de toekomst beter kunnen omgaan met het droge klimaat. Dat varieert van kennis over het belang van het bewaren van hooi – dat tot drie jaar meegaat zonder te bederven - tot het opzetten van zaadbanken. Ook stelt VSO watertanks van 10.000 liter beschikbaar, zodat het spaarzame water opgeslagen kan worden en de gemeenschap toegang heeft tot drinkwater. Dat soort initiatieven geeft Gubalo weer perspectief: "Ik heb weer hoop dat mijn leven beter zal worden."

Dit hebben we bereikt

Dankzij jouw steun hebben we de afgelopen twee jaar miljoenen mensen kunnen bereiken. Zonder onze vrijwilligers en donateurs hadden we dit nooit kunnen doen. Bedankt! Om dit belangrijke werk voort te zetten, hopen we ook in de toekomst op jouw steun te kunnen rekenen.

ONDERWIJS - 3.600.000

Onze onderwijsprogramma’s zijn erop gericht het onderwijs te verbeteren en toegankelijker te maken voor iedereen. Van Bangladesh tot Malawi en van Tanzania tot Nepal; onze changemakers zorgen ervoor dat zo veel mogelijk kinderen weer naar school gaan. In de afgelopen twee jaar hebben we bijna **3,6 miljoen mensen** bereikt met onze onderwijsprojecten.

GEZONDHEIDSZORG - 200.000

Onze changemakers helpen gezondheidswerkers, overheden en gemeenschappen om de gezondheidzorg inclusief te maken. Zodat moeders veilig kunnen bevallen, jongeren op de hoogte zijn van hun seksuele gezondheid en de LHBTI-gemeenschap toegang heeft tot de zorg. In de afgelopen twee jaar hebben we bijna **200.000 mensen** bereikt met onze gezondheidsprojecten.

WERK & INKOMEN - 400.000

Voor veel jongeren, vrouwen of mensen met een handicap is het een uitdaging om de arbeidsmarkt te betreden. Daarnaast krijgen boeren vanwege de klimaatcrisis te maken met langdurige droogtes en het uitsterven van vee. Met onze projecten hebben meer dan **400.000 mensen** toegang gekregen tot veilig werk met een stabiel inkomen, waarmee ze zichzelf en hun gezin kunnen onderhouden.

Bekijk ons volledige jaarverslag op **vso.nl/jaarverslag** of scan de QR-code.

WIL JE MEER IMPACT MAKEN?

Wist je dat je super makkelijk kan doneren aan VSO met belastingvoordeel? Dat noemen we periodiek schenken. Daarbij kan je tot wel 37 procent van je donatie terugkrijgen.

Zo werkt het:
Bij een periodieke schenking leg je vast dat je VSO met een vast bedrag steunt voor een periode van minimaal vijf jaar. Hierdoor mag je je gift volledig aftrekken van je belastbare inkomen en ontvang je een groot deel van je donatie terug van de Belastingdienst.

De voordelen van periodiek schenken:

- **Krijg tot 37 procent van je donatie terug.**
- **Kies zelf je donatiebedrag.**
- **VSO kan meer lange termijn projecten aangaan.**
- **Je maakt meer impact!**

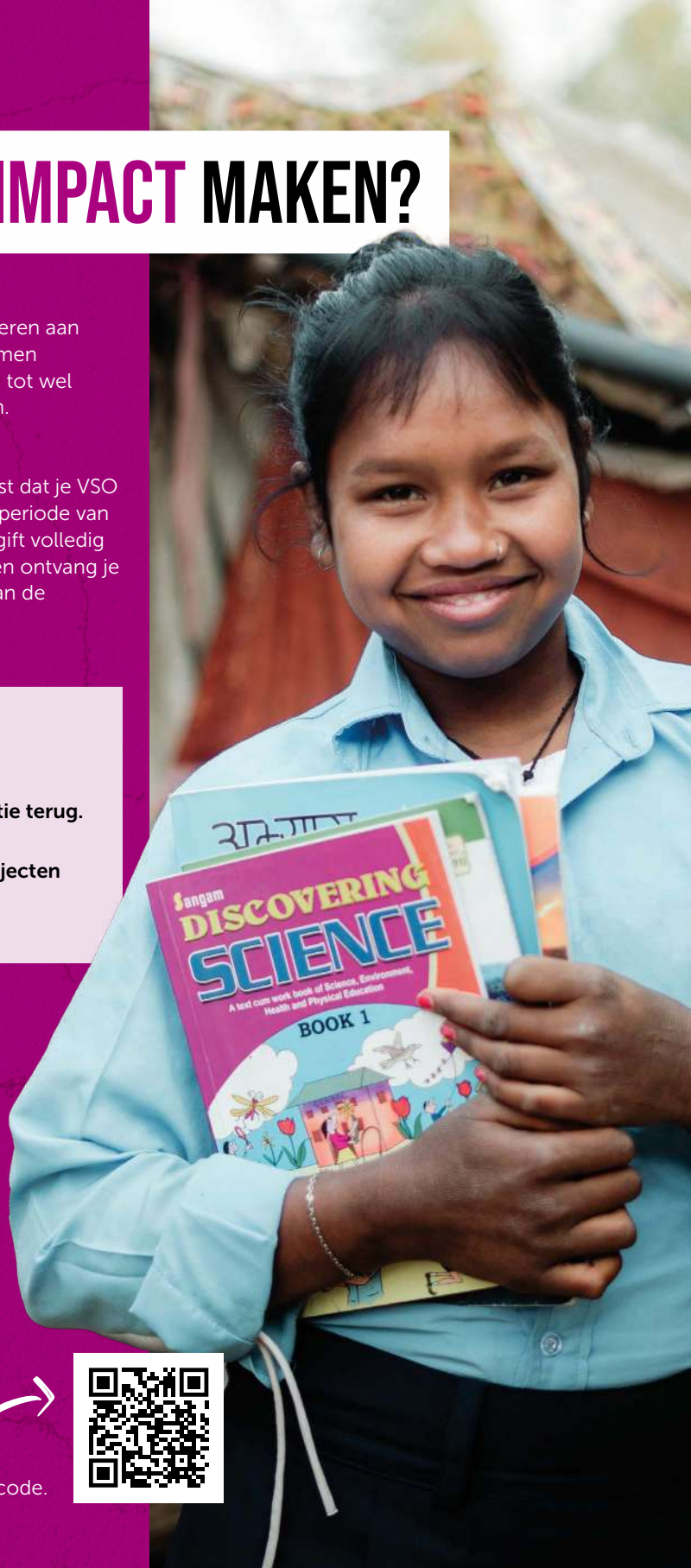

"Periodiek schenken vind ik belangrijk, want daarmee krijgt een schenking een structureel karakter. Prettig voor VSO vanwege de continuïteit. En de fiscus betaalt ook nog mee, waardoor ik mijn bijdrage kan verhogen. Iedereen blij!"

Aize Bouma, periodiek schenker

Ga naar **vso.nl/periodiek-schenken** voor meer informatie of scan de QR-code.